

Стан редакције и администрације
Космајска ул. бр. 22.
Огласи се дају у администрацији
— Цена утврђена —
Неплатена се писма не примају
Рукописи се не враћају.
Писма, рукописе, новац и све остало
што се односи на лист, слати вла-
сништву листа.

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092

СТРАЖА

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

Излази сваки дан у 6 ч. пре подне

ТЕЛЕФОН ШТАМПАРИЈЕ 1092

Са Мачванског бојишта

Ханри Барби, чувени ратни кореспондент париског „Пти журнала“ једини је од новинара имао приступ на мачванском бојишту. Поред ошверног извештаја о крвавој борби на Церу и Јадру Барби је сносио све оне страже и грозоте, које су Аустријанци причивали у Мачви овога пута, као и при свом бежању. Ми смо успели да ове снажне набавимо и почећемо их од петка да деносимо.

Из земље оперета

У Арбанији земљи оперета, трагикомедија и скандала ври. Есад, који је протеран из земље, па пре извесног времена опет помилован, вратио се у земљу, и први му је посао био, да свеме „љубленом“ брту врати жао за срамоту. И, и јајд, успео је. Остављен од сви у, кнез Виљем морао је капитуларити. Нешто ситуација у Европи, која је повукла војску Споразума из Арбаније, а коју је Есад умео тако згодно да искористи, а нешто успех бунтовника, који су доприли до зидина Драчких, наморали су кнеза да остави своју нову Отаџбину.

Данас када ове редове пишемо, Кнез се већ искраца на талијанском земљишту, одакле ће у — Немачку, да се, према вестима из аустријских извора, стави на расположење немачком пару, који хоси нацрт.

Најзад Есад, тај свемоћни човек, успео је да оствари жудњу своју.

Али, да ли ће од тога видети користи Арбанија? Не. У то ми сумњамо. У прилог нашој сумњи, иде декларација коју је Кнез упутио на „свој арбанашки народ“ приликом свога одласка из земље. У њој Кнез позава „свој народ“ да буде паметан и да чува крваво стечено слободу, док се он буде бавио ван земље.

Дакле, кнез није отишао свим из земље. Он је отишао само поизврено. Отишао је на неодређено одсуство, које ће, као немачки официр, употребити у борба борећи се за своју првобитну Отаџбину.

Ревизорима. Молимо ревизорима, ре у унутрашњости, да упутнице шаљу у Београд, пошто поште примају новац за уредништво.

„Стражка“.

Ратнички поклич

У бој јунаци...

Јунаци! напред у свети бој
За народ свој.
Напред, напред, Србине,
Тамо преко Драке;
Тамо наша браћа цвиле
У сред тужне Босне миље,
И из ропства траже спас.
Тамо је наша царска круна,
И браће много милијуна...
Кидајмо ланце, окове,
Спасимо дичне робове,
Последњи је куцни час.

Јунаци! Напред,
Један, два,
Нем се зна
Да је Србин јунак стари,
Да погишу он не мари
За брата свог.
Напред, напред, с нама је Бог!

Јанићије Николић.

Гле! прни ор'о клоне...
Напред чете и колоне,
Нек ојкне трубе глас
Свуд по Босни,
Бачкој, Срему,
Славонији и Хрватској,
И Бавату;
Преко кршије Далмације,
Напред синци Шумадије,
Потечимо своме брату,
Сиви тићи — Југовићи,
Соколова — Обалићи.

Јунаци! Напред,
Један, два,
Нем се зна
Да је Србин јунак стари,
Да погишу он не мари
За брата свог.
Напред, напред, с нама је Бог!

ФЕЉТОН

Писмо једке шипарице

Ја сам јако срећна. Он је отмен и нежан као какав кнезевић. Зове ме Цицом.

Али ево га иде. Кад буде отишао ја ћу ти још неке појединости да опишат. А доле љубите твоја

Цица.

Отишао је. Још дрхтим од — не знам ни сама од чега. Али, д'! реко ми је како ме воли и како би се убио, када би ми нешто било. Да ли због тога дрхтим. Не знам. Али срећа моја Марице, ти си већ једном прошала кроз ову фурју, ти ћеш то боље знати. Зато резонују сама. Како сам крила писмо, да га не би видео, опет је он увребао прилику да га прочита. Да само знаш како се слатко смјајао.

Рекао ми је да те много много, много поздравим. Ах још нешто. При растанку он ме је — али чекај да се мало осврнем да ме ко не шпијуира. — Да-какле, при поласку он ме је по-

љубио. И ја још бујим. Ми с'ам, да ми је на уснама оставио жар!

Ох Марице, да знаш само какав је то пљубац би! Страсан, ватрен, пун живота. Како уме само отмено, кнежевски да љуби. А ево како је било. Ја морам теби да те исповедим. морам некоме срдце да отворим. Дакле, кад је дошао ми смо отишли у башту. Тамо је дивно и божанствено мирисало. У хладу једног прецветалог јорговане се ли смо и ћеретали. На јелном ја осетих како се његов рука поче око мого струка савијати.

Хтела сам да вичем, али ме нешто стегне, тако да нико ни да писнем. Покушала сам да бежим, да се извијем из његовог загрђаја, али ми је то било немогуће. Снага ми беше откада послушност. Међутим, он ме је све више узе се привлачио. Ја почех да губим при себност. Остала сам, да ме све оставља и клонула сам на његовој десници. На једном, ах боже, ја се још плашим, тога тренутка, он ме привуче сасвим близу и као каква звер баци се

тргох, дој х к себи, али сада се нисам више отима. Н је ми ни педало на памет да бежим, у његовом загрђају било ми је тако топло, тако прјатно и слатко да нисам ни помишљала да бежим. Ој ми је ва уши шапутао дивне речи. Његов сла-вуски глас продирао је кроз моје ухо у м'зак и моје срце.

И тада сам први пуг у свом животу осетила љубавни жар. Тога тренутка први пут у својем животу јесети да влим и то страсно да волим. Он је то приметио. Јер, почко ми је још јаче к себи привлачести и још етрасније још ватренје љубави. Затим смо се љубили узај мно. На сваки мој пљубац он је био два пута пољубио.

Ја сам да ме ти оглујеш, али шта ћу. Ја осећам да си приват ја разумим што чиниш и да јином више осећам, да немам снаге, да се одупрем. Али ти си тако добра, па ми бар нећеш замер ти.

Кад је већ бил време за растанку, (бојала сам се да не нађем маму или тата) ми поћо смо из врта. Кад с'ам стала на последњи степен, који води за врт, ја сам хтела да га мало

Задовољство телеграфом:
СТРАЖА — БЕОГРАД
Претплатна за Србију на пошти:
на годину дин. 12—
шест месеци 6—
три месеци 3—
један месец 1—
Претплатна за иностранство на пошти:
на годину дин. 30—
шест месеци 15—
три месеци 7—

27-годишњи рођен-дан

Принц ЂОРЂЕ

На данашњи дан најунију је Њ. К. В. Принц Ђорђе двадесет седму годину. Придржујући се безброжним честиткама, које ће његово Височанство на данашњи дан добити, ми кличејо: Жа-вео нам још дуги низ година наш Витеџе без сграха и мане. Твоме узвишеном Родитељу на радост а целом Српству и Словенству на дику и понос.

Бендерал Живојин Мишић

помоћник начелника Врховне Команде

збуњим и учинил с'ам се да имам нећест. Али — ја с'ам себи тада највише подважила. Он не само да се није збуњио. Он се ојег бацио на мене и почeo м' је љубити још помамније, још силије.

Ја сам се вадала да ће се он збуњити и тражити воду, да ме мајо по рску, међутим, он — он је све та одбацио и својим то плним уснама, које одишу на м'лост — поврати ме.

Ратал смо се. Као? Не вреди да ти тај р'станак очијујеш. — Ти знаш, да ти у том случају, и бима гла ништа друго писти, до стисак руке, пољуцима, пољуцима, пољуцима, пољуцима.

Остади ми зрава и опрости м' јер м' д'јест је млад си грађак и хоће живоја.

Штампарији Драг. Ѓорђевића, пис-тр бан је један бензин или нафта мотор под Кирију. За услове оправдати се уредништву „Страже“.

Из земље велекнадаја

Шта смо све препатили —
(Белешке једног српског народног
учитеља)

* * *

Седели смо као обично у пивници и чекали вечерњу пошту да нам донесе новине. Ми „Застава“ (: са Томићевим извештајима са бојног поља) — а за другим столом, неки обрезани Мађари „Нову слободну пресу“ — са извештајима бечког пресбира. Кад се појавио келнер са новинама, наста грађа. За нашим столом било нас је до десетак које члановника које офишира „Застава“ је јевљала славну српску битку код Куманова, а Преса је на широко и на дугачко писала о славној победи Бугара код Куманова.

Настава живо објашњавање и доказивање између нас и суседног стола „чистих“ Мађара. Рекоше нам да је њима меродавнија „Преса“ него тај „шовенски рацки објак“ пружајући прстом на „Заставу“.

Познати и добројудни брат Србина пешадијски капетан 29-ог пук — Миша В. не обзиројући се на љутњу оних Мађара устаје од стола и гласно рече наими: Господо вечерас сте сви моји гости, да останемо сви онде и да зједнички кликнемо;

— Да живи Краљ Петар, живели српски официри, да живи храбра српска војска и да живе наша браћа с оне стране Саве и Дунава. Громко Ура! Живели! Проломи ваздух. Весеље је текло до зоре. Поред сингних тамбурица ређеле се песме „У Албанију“ у Стару Србију“, „Боже Правде“, „Онам-онамо“, „Боже Царја храни.“ ит. редом.

Трећег дана после весеља у ручен нам је свима позив истражног судије а послије 15 дана оптужница, којом смо оптужени за злочин „угрожавања државним интересима“ наводећи у њој да смо јавно говорили „Да живи „наш“ краљ Петар! Да живи наша братска српска војска

Пуних пет месеци били смо сuspendовани. На дан претреса испоставило се да круниvine сведоци (они накрштени М. цари), не знају српски језик, т. ј. тако нису били у стању прецизирати оне српске речи које су биле инкриминиране. Ослобођени smo из недостатка доказа,

Јуче сам дознао од једног по знаника који се ових дана вратио из Угарске, где је у Лугошу био интерниран. Вели ми, да у Лугошу има Срба из Вел. Бечкерека, све угледни људи прваци тамошњи. Војне власти су их затвориле одмах по објави рата.

К. П.

— Наставиће се —

Немачка војска

— Распоред трупа —

Париз, 23. августа

Прва немачка армија допрала је јуче до линије Ферте су Жуар, у намери да се ту одржи. Друга немачка армија иде на југ, на Шате Тијер. Трећа је немачка армија у Ремсу. Четврта армија такође наставља марш на југ, идући падинама Аргоне. У Лорену б. и 7. немачка армија застала су испред шума код Сен Беноа, у близини Ливевила. Ситуација у моралном и материјалном погледу у Паризу врло је добра. Владина проглаšања била је врло добро примљена.

Опет бомбе

Немци још увек бацију бомбе.

Милано, 26. авг. — Талијански листови доносе вести, да је германски авијатичар Хандесен летео над Паризом и бацио неколико бомби. Три бомбе су скоплијирале, али ни једна није прачинила велике штете. Јуд

ских жртава такође није било.

Фрања и Вилхелм

Кнез Хенрик у немачком главном квартиру

Букурешт, 26. авг.

Кнез Хенрик, новонаименован аустријски посланник при немачком двору, отпуштао је из Берлина на бојиште, у глашан стан немачки.

У доброј забавштиним круговима тврди се, да кнез Хенрик воли цару Виљему своје ручно писмо Фрање Јосифа.

Овоме писму придаје се велика важност и очекују се велике промене.

Кнез Јован

Вест о погибији Кнеза Јована Константиновића и брата му.

— наш извештај —

Софija, 26. авг.

Бугарски листови имају извештаје из Берлина, да је у последњем борбама у пруској погони и Кнез Јован Константиновић, супруг принцеze Јелене. По истој вести, из истих извора, са Кнезом Јованом погинуо је и његов млађи брат Олег.

Овдање руско посланство нема никаквих извештаја о томе и једним комиником објавило је, да је вест нетачна и измишљена.

Борко.

Рефлектори

— Неколико речи о улоги рефлектора у рату —

Нема ноћи а да наш непријатељ не проспе на нас читаво море часе беле светlosti, зато да р. кнemo коју реч о рефекторима, који и имају ову светlost. Улога рефлектора у ратној време је тројака:

1.) Нјиме се осветљава предтерен, те се потпомаже извиђање и обезбеђење и олакшава ноћно гађање;

2.) Манира се дејство и распоред својих трупа и

3.) Рефлектором се може заменити хелиограф у сигнализирању.

М. је дејства зависи од калибра и в. ћа је на равном и погледном терену но најбоље р. ељном. Каши, скег и магла јако отежавају осматрање. Дим не пробира. Рефлектори се употребљаву:

1) у нападу: рефлектор је приkriven, док се не открију непадачеве трупе, затим бацањем светlosti показује својим трупама пут.

2) у одбрани: њиме се с времена на време осветљава предтерен, да се нападач открије и стави под ватру.

Рефлекторима рукују инжењерски официри. У нашој војсци у употреби је рефлектор, систем Силен-Шукерт, калибар 75 и 60 см. и састоји се из апарата за бац. је светlosti и динамо машине.

С места на коме је рефлектор види се: воједини на 600. метара и групе на 2000 и веће јединице на 3000 метара.

Аустријска војска

— Подела —

Домобранци су до скоро представљали војску II. категорије (више за одбрану земље, као наш III позив); али од пре неколико година настало је изједначење са заједничком. И у томе се доста успело. Најак домобранчика војска изостаје и данас иза заједничке војске.

Ерзацрезерва (допунске трупе). Рекрут, који пре сташе — који се не узимају ни у заједничку ни у ландвер, а способни су за службу састављају војничке трупе. У калру служе 2 месеца, после долазе само на вежбе.

Босанско-херцеговачке трупе. Ове трупе имају засебно ре-

грутовање, самостални кадар, а све остало је као и код заједничке војске. Команда је немачка.

— Ландштурм! —

Свака половина монархије има свој ландштурм („устанак“, наша последња одбрана (који је подељен на: I позив (од 33—37 год.) који се може упоредити са нашим III позивом, и II позив (од 37—42 год.) који је једнак нашој последњој одбрани. Први позив ландштурма има у миру мали кадар.

— Територијална подела —

Војно територијална подела аустријске војске не поклапа се увек са политичком поделом. Цела земља подељена је на 15 корпуслних области и једну команду у Загребу.

1 корпуслна команда је у Кракову, и простира се на ове територије: Западну Галицију, Шлезију и северну Моравску. Седиште II корпуслне области је у Бечу а простира се: Доња Аустрија, и јужна Моравска.

III корпуслна област простира се у Штајерској. Корушки, Словеначкој, Истри, Горицама, Градишици и Трсту. Седиште III корпуслне области је Грац. Седиште IV корпуслне области је у Пешти а простира се преко западне Угарске; седиште је у Пожуну.

Седиште 6 обласне команде је у Кошици а простира се над Северном Угарском и Западном Буковином.

У Темишвару је 7 област и простира се над Јужном Угарском.

8 корпуслна област налази се у Прагу а простира се над Јужном Чешком.

9 област простира се над Источном Чешком, седиште је у Јозефштаду.

10 команда у Пшемислу, и простира се над Средњом Галицијом.

У Лавову (које је сада у Руским рукама) налази се 11 обласна команда, која се простира над Источном Галицијом и Буковином.

Над Ердејем простира се власт 12 области којој је седиште у Сибињу.

14 обласна команда налази се у Хрватској и Славонији а седиште јој је у Загребу.

15 обласна команда налази се у Инсбургу а простира се над Саксбургом, Тиролом и Форанбергом.

У Босни и Херцеговини налази се 15. обласна команда, која је смештена у Сарајеву.

Далмација представља самосталну област. Седиште њене команде је у Задру.

Свака корпуслна област даје по 2 дивизије пешадије заједничке војске, 1 артиљеријску бригаду, сразмера број књижевица, 1 дивизију ландвера и сразмерно остале струке.

Коњичка дивизија има 5. са

мосталних коњичких бригада 7.

Задарска област даје 1 пук пешадије заједничке војске 2 пукови ландвера и велики број за флоту.

Босанско-херцеговачки корпусле даје 4 пукови пешадије 1 батаљон ловаца, који гарнизонирају ван Босне. На место њих су у земљи делови заједничке војске.

(Наставиће се).

Буна у Берлину

— у односу на царевом у Берлину је велика буна —

Петроград, 24. авг.

Овамо су стигле вести да је у Берлину искршила велика буна. У великом масама народ је дошао пред двор и ту је демонстрирао. Јаки одреди жандармије једва су успели да растрајају демонстранте, који су викили доле „кајзер, доле Хенрих, живе мир!“

Државни канцелар, Бетман Холвег, покушао је да говори код су демонстрацији дошлији пред парламент, али се је у

след сног негодовања демонстрантски морао да уклони.

О свему овоме Бетман је известио цара.

Држање Турске

— Изјава Рифат-паше. —

Париз, 25. ав.

Рифат-паша, турски амбасадор у Паризу изјавио је, да је мобилизација, коју је Турска предузела, само логична последица званичних изјава о мобилизацији, коју је турска влада учинила пре неколико недеља, с обзиром на озбиљност садашње ситуације. Турска предузима мере опрезности, које нико не грење. У осталом она се мобилизација врши лагано.

Рифат-паша долао је, да Турци нису никада тражили од Бугара овлашћење, да пређу пре ко нове бугарске територије, у циљу да нападну Греке, Рифат-паша ће ове недеље учинити званичну изјаву о неутралитету Турске.

Споменика пекарница

— Како се олакшава живот сиротињи. —

Московска општина подигла

је своју пекарницу, да би могли и сиромашни грађани да добију добар и укусан хлеб за малу цену. У општинским продавницама продаје се први хлеб за 10—25 процената а бели хлеб за 30 процената јефтињи него ли код приватних пекарница. За ову пекарницу московски је општина одредила будзе од 600 хиљада рубала.

А наша општина?

Јуче

Аероплан над Београдом